

Hayat

*Hayata, daima hayat.. dün-
yaya daha çok hayat katalım!...*

Nietzsche

Cilt VI. 29, Teşrinievel, 1929 .Sayı:142

Yazılar vs yazarlara

29 Teşrinievel
Yüksek tahsil meselesi
Ressamlarımızı anlamak
Bir cenaze alayı
Ahlak terbiyesi
Eğmont
29 - 30 Teşrinievel 1339
Frine'nin heykeli
Quetta çarşısı
Yolcu duygu ve görüşü

H. M.
Mehmet Emin
M. Şekip
Enis Behiç
Kadri
Sami Sabit
Gazi Mustafa Kemal
Şükûfe Nihal
İffet Halim
Cevat

Fotoğraf neler yapıyor?
Keman san'atı ve biz
Meydanlar
Yeşilcami ve Yeşilturbe
Acara cumhuriyetinde
Ankara postası
Kör kuyu
Eski kılıç (hikâye)
Şeytanın merhameti (hikâye)
Munisler (Dostoyevkiden)

Nusret Kemal
M. Ragıp
Celal Esat
Nurettin
İ. Hikmet
Hikmet Şevki
Faruk Nafiz
Aka Gündüz
A. Gaffar
A. Ragıp

29 Teşrinievel

Bugün Türkiye Cumhuriyeti altıncı yaşına giriyor. Altı yaşındaki bir teşekkül henüz çocuk dımdır. Bu çocuğu dikkatle büyötmek, kuvvetli yetiştirmek için bu günkü nesil, elinden ne geldi ise, yapmaktan çekinmedi ve bu ihtimamla cumhuriyeti miz şimdi bütün tehlikelere, bütün arızalara karşı emniyet içindedir.

Cumhuriyet, bu devrin, bu neslin çocuğudur. Onu biz evlat gibi sevdik. Bu çocuk gelecek neslin kardaşı, ondan sonrakilerin de babası olacak ve nihayet, mermer bir heykel gibi, nesilden nesle, asırdan asra, başı yukarda, göğsü geniş ve genç,

intikal edecektir. Biz, yarınki nesillerin tapacağı putu, bu yeni timsalde görüyoruz. Dünyada hiç bir put bu kadar mukaddes olmamıştır!

Gaziye Cumhuriyetten evel tanıdık, fakat Gazi Cumhuriyeti hepimizden evel tanımıştır. Bize Cumhuriyeti tanıtan odur, ve eğer o tanıtmamış olsaydı biz bu büyük hakikatın rüyasını görmeden istiklali gaiplere karışmış bir millettik. Bunun için Cumhuriyet, Gazi, bizim lisanımızda birbirine karışan, birbirile kaynaşan iki kelimedir ki bunu bizden öğrenecek olan bütün nesiller bu iki

kardeş kelimeyi birbirinden ayıramayacaklardır.

Gazi, yalnız zamanını aşmış, istikbale hüküm eden bir deha değildir, O aynı zamanda, mensup olduğu cemiyeti devrinin ilerisine götürmüş, milletine ve milletlere geniş yollar açmış bir dehadır. Bütün Asya, beklediği fecri, onun parmağının ucundan görebilir.

Gazi 1789 ihtilalini 1335 te yaptı. 1339 da bizi 1871 inkılabına erıştirdi ve bugün bütün medenî milletler gibi, bütün medenî milletlerle yana, 1929 da bulunuyoruz.

H. M.

Cumhuriyet Bayramı geçit resimlerinden bir intiba: Asker ve gençlik, Gazi'yi selamlıyor

29-30 teşrînevel 1339! geçesi

(Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin büyük hitabesinden Cumhuriyetin ilanına ait bir parçayı aynen naklediyoruz. Yakın ve büyük bir tarihi göz önünde canladırması için Cumhuriyetimizin altıncı senei devriyesini fırsat bildik.)

“Türkiye Cümhuriyeti riyaseti için yapılan intihabat ârâsına, yüz elli sekiz zat iştirak eylemiş ve Cümhuriyet riyasetine yüz elli sekiz aza müttefikan Ankara meb'usu Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini intihap eylemişlerdir.”

Efendiler; bunu muteakip Meclise vuku bulmuş olan maruzatım zabıt ceridelerinde mütalea olunmuştur. Ancak tarihî bir hatıranın ihyası için, müsaade ederseniz o beyanatımı buradada aynen tekrar edeyim:

“Muhterem Arkadaşlar, mühim ve cihanşümül hadîsatı fev-

kalâde karşısında muhterem Milletimizin teyekkuz ve intibahı hakikîsine bir vesikâi kıymetdar olan teşkilâtı esasiye kanunumuzun bazı maddelerini tavsîh için Encümeni mahsus tarafından heyeti celilenize teklif olunan Kanun layhasının kabulü münasebetile Türkiye Devletinin, zat n Cihanca malûm olan, malûm olması lâzım gelen m-hye'i, beynelmilel maruf unvanile yad edildi. Bunun icabı tabîisi olmak üzere bu güne kadar doğrudan doğruya Meclisin riyasetinde bu-

lundurduğunuz Arkadaşınıza ifa ettirdiğiniz vazifeyi Reisi Cümhur unvanile yine aynı Arkadaşınıza, bu âciz arkadaşınıza tevcih ediyorsunuz. Bu münasebetle, şimdiye kadar hakkımda izhar buyurduğunuz muhabbet ve samimiyet ve timad bir defa daha göstermekle yüksek kadirşinaslığınızı ispat etmiş oluyorsunuz. Bundan dolayı heyeti celilenize bütün samimiyeti ruhiyemle arzı teşekkür ederim.

Efendiler; Asırlardanberi Şarkta mağdur olan Milletimiz,

Türk Milleti, hakikatta makdur olduğu hasa'lden muarra telakki ediliyordu. Son senelerde Milletimizin fi'len gösterdiği kabiliyet, istidat, idrâk onun hakkında suizanda bulunanların ne kadar gafil ve ne kadar tetkikten uzak havaiperest insanlar olduğunu pek güzel isbat itti. Milletimiz haiz olduğu evsaf ve liyakatını Hükûmetinin yeni ismile, Cihanı medeniyete daha çok sühuletle izhara muvaffak olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti, cihanda işgal ettiği mevkie lâyük olduğunu asarile isbat edecektir.

Arkadaşlar; bu müessesesi âliyei vücuda getiren Türk Milletinin son dört sene zarfında ihraz ettiği zafer, bundan sonra da bir kaç misli olmak üzere tecelliyatını gösterecektir. Acizleri mazhar olduğum bu emniyet ve itimada kesbi liyakat etmek için pek mühim gördüğüm bir noktadaki ihtiyacı arz etmek mecburiyetindeyim. O ihtiyaç, heyeti aliyenizin şahsım hakkındaki teveccüh ve itimadının ve müzaheretinin devamıdır. Ancak bu sayede Allahın inayetiyle şahsıma tevcih buyurduğunuz ve buyuracağınız vezaifi hüsnü ifaya muvaffak olabileceğimi ümit ederim.

Daima, muhterem arkadaşlarımın ellerine çok samimî bir sürette yapışarak onların şahıslarından kendimi bir an bile müstağni görmeyerek çalışacağım. Milletin teveccühünü daima noktai istinat telakki ederek hep beraber ileriye gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti mes'ut, muvaffak, muzaffer olacaktır.

Efendiler; Meclisçe Cumhuriyet kararı 29-30 Teşrinievvel 1339 gecesi saat sekiz otuzda verildi. On beş dakika sonra, yani 8,45 te Reisicumhur

intihap olundu. Keyfiyet aynı gece bütün memlekete tebliğ ve hertarafta gece yarısından sonra 101 pare top andaht edilerek ilân olundu.

Erine'nin heyekeli önünde

Güzelliğin oyulmuş bir mermer parçasına,
İki bin sene kâfi gelmemiş ki yasına
Ben de durdum karşında, kalbim teessür dolu...

Donmuş güzelliğini gösterse de bu heykel,
Seni büsbütün fena bulmaktan kurtaran el,
Öldüren, yaradandan elbet daha şuurlu!..

Yaradan ki, tesadüf, yaptığı her eseri...
Anlamaz duyduğumuz sevinci ve kederi;
duygulara kim açtı kalplere giden yolu?..
Şükûfe Nihal

Quetta çarşısı

Gür sesile bağırdı: "tangavala, tanga, bes!..
Sarıklı arabacı dediğinden anladı,
Tangasını durdurdu ileride bir nefes...

Kavukluda binince arabası sallandı;
Gurbette birbirine sokulmuş iki yolcu
Asvalttan sokakların üstünde yuvarlandı...

İngilizin caddesi bir noktada tükendi,
Sefilleşti sokaklar, sıvrıldı kaidirîmler,
Hindistanda Hintlinin yolu diken dikendi!

Bir tarafta şalvarlı, kavuklu bin bir insan,
Bir yanda halhalları gümüşten bir kuyumcu!
Bir yanda (sarı) satan Japonyalı bir dükkân...

Kuytu kuytu izbeler, daha daha izbeler...
Fildişinden şeytanlar, çin işinden fincanlar,
Abannz gergedanlar ve daha ne'er, neler...

Sonra durdu yolcular bir resmin karşısında,
Dünyanın bir ucunda o varlığı duydular...
Türk olmak ne hoş şeymiş Quetta çarşısında!

İffet Halim